

STORA UTSKOTTETS BETÄNKANDE nr 25/
1973-74 med anledning av landskapsstyrel-
sens framställning till Landstinget med
förslag till

1) landskapslag om fredning av skepps-
vrak, samt

2) landskapslag angående ändring av
20 § landskapslagen om fornminnen.

Landstinget har i ärendet fått mottaga kulturutskottets betänkande
nr 4/1973-74.

Stora utskottet, som hört lagberedningschefen Sune Carlsson, har
konstaterat, att landskapets kulturella intressen kräver verk samma
åtgärder till förebyggande av den privata och merendels av profitin-
tressen dikterade utforskning av skeppsvrak, som under senare år även
i Skandinavien tilldragit sig allt större intresse, och vilken utgör
bakgrunden till föreliggande lagframställning. Utskottet är därför
berett att föreslå restriktioner, som går avsevärt längre i detta hän-
seende än både lagförslaget och kulturutskottets förslag.

I konsekvens med lagförslagets 1 § 1 mom. anser stora utskottet
sålunda påkallat, att ett allmänt krav på landskapsstyrelsens till-
stånd införes för dykning med mera avancerad teknisk utrustning, efter-
som just denna aktivitet utgör det stora hotet mot våra fartygsvrak.
Den nedan föreslagna utformningen av lagens andra paragraf ger uttryck
åt denna av stora utskottet omfattade bärande princip. I enlighet med
denna utgår 3 § ur lagframställningen såsom obehövlig och lagens pa-
ragrafindelning anpassas härefter. De övriga ändringar i lagförslaget,
som föreslås, ligger alla i överensstämmelse med ovan relaterade
stränga grundsyn på problemet. Det gäller dock oersättliga kulturskat-
ter, som enligt utskottets mening bör bevaras för forskningen i stället
för att äventyras till förmån för en rekreationsaktivitet, vars av-
arter gjort sig beryktade ej blott i nu förevarande sammanhang utan
även i samband med olovligt vittjande av stående fiskebragder; speci-
ellt på Sveriges västkust har dylik verksamhet utsatt sportdykningen
för ofördelaktig publicitet. Dykning i särskilda nyttiga syften har
dock även stora utskottet, i likhet med kulturutskottet, i 13 § undan-
tagit från lagens tillämpning.

Med hänvisning till vad ovan anförts får stora utskottet värdsamt
föreslå

-2-

att Landstinget måtte antaga det i
landskapsstyrelsens framställning ingående
första lagförslaget sålydande:

L a n d s k a p s l a g
om fredning av skeppsvrak.

I enlighet med Landstingets beslut stadgas:

1 §.

(Lika som landskapsstyrelsens framställning).

2 §.

Dykning med användande av dykar- och grodmansutrustning eller annan därmed jämförbar utrustning, som omfattar behållare för dykarens försörjning med syrgas eller luft, får i landskapet Åland ske endast med landskapsstyrelsens tillstånd och med iakttagande av stadgandena i denna lag eller i stöd av densamma utfärdade föreskrifter.

3-4 §§.

(Lika som 4-5 §§ landskapsstyrelsens framställning).

5 §.

Av enskild person som kan erhålla tillstånd fordras att han upp-
nått myndig ålder och äger tillräcklig förtrogenhet med dykning, samt, om ansökan avser undersökning av fartygsvrak, att han äger kännedom om landskapslagen om fornminnen och övrig lagstiftning rörande skeppsfynd.

Förutsättning för beviljande av grupptillstånd är att den person, som i ansökan uppges vara ansvarig för gruppens dykningsverksamhet i landskapet, uppfyller i 1 mom. nämnda fordringar samt att i ansökan nämnda medlemmar fyllt 16 år.

6 §.

I ansökan om tillstånd skall uppges det vattenområde där dykningen kommer att bedrivas, samt dykningens syftemål. Såvida dykningen avser verksamhet för vilkens utövande enligt vad därom är särskilt stadgat kräves vattenägarens tillstånd, skall sådant tillstånd bifogas ansökan. Avser dykningen undersökning av skeppsvrak och är ägaren till vraket känd, skall även dennes tillstånd bifogas.

7 §.

(Lika som 8 § landskapsstyrelsens framställning).

8 §.

Tillstånd beviljas för viss tid, dock för högst tre år i sänder. Om beviljande av tillstånd för undersökning av fartygsvrak skall meddelas till museiverket.

Beviljat tillstånd kan återkallas, ifall tillståndshavaren icke upp-

-3-

fyller i denna lag stadgade fordringar eller åsamkar vatten- eller markägare skada eller men eller bryter mot stadgandena i denna lag eller annan lagstiftning. Återkallandet kan begränsas till enskild medlem av i 4 § avsedd grupp.

9-10 §§.

(Lika som 10-11 §§ landskapsstyrelsens framställning).

11 §.

Den som utövar i denna lag avsedd verksamhet utan tillstånd eller i strid med i tillståndet meddelade villkor eller underlåter att avlämna i 7 § avsedd rapport, straffes med böter om icke i annan lag strängare straff för brottet är stadgat. Egendom som används vid enligt denna lag straffbar verksamhet kan dömas förbruten enligt 16 § 2 kap. strafflagen.

12 §.

Stadgandena i denna lag gäller icke dykning med användande av dykarutrustning som utförs

1) i samband med planering eller byggande av hamnanläggning, bro, kanal eller annat byggnadsprojekt i vatten;

2) i anslutning till forskningsverksamhet, som bedrivs eller stöds av landskapet eller staten; samt

3) i samband med eftersökning av borttappade föremål eller räddning av nödställda och bärgning av drunknade, eller i samband med besiktning och reparation av fartyg.

13-14 §§.

(Lika som 14-15 §§ kulturutskottets förslag).

samt

att Landstinget måtte antaga det i framställningen ingående andra lagförslaget oförändrat.

Mariehamn, den 10 april 1974.

På stora utskottets vägnar:

Peder Söderström

viceordförande

Max Carlberg
sekreterare.

Närvarande i utskottet: ordföranden Hagström, viceordförande Söderström, ledamöterna Arvidsson, Berg (delvis), Rolf Carlson, Nils Karlsson, Sanders, Söderlund, Öström (delvis) samt ersättarna Elmer Jansson och Olof M. Jansson (vardera delvis).